

۱ تموز
۱۳۴۱

تورک تاریخ انجمنی

مجموعہ سی

معروضات

(یدنجی نسخه دن مابعد)

و بوسنه عسکرینه توزیع اولنان تفککردن برینک چاقغنه : (بوسنه شجعیان اھالیسینک خدمت عسکریه قبوللری حقنده صدور عظامدن سہاحتلو جودت افندی حضر تلرینک وقوع بولان ہمتلرینہ طرف عسکریدن یادکار تقدیردر) عبارتہی حکایتدیرلہرک نشان افتخار اولمق اوزہ قوللرینہ احسان بیورلدی .

بوسنہ دن عودتدہ ظہورہ کلن شئونات

اقدبحہ دائرہ عسکریہجہ فرانسه قوانین عسکرینہسندن بالترجمہ برعسکری جزا قانوننامہ ہایونی قلمہ آلمش ایسہدہ جرملرک درجاتہ کورہ جزالرک ترتیبی واصل جزا قانوننامہ ہایونی ایلہ تطبیقاتنک اراسی ضمنندہ اول وقتک حکمنجہ برانجمن خصوصیدن کچورلسی لازمہ حالدن بولمش وجزا قانوننامہ ہایونی وقتیلہ قلم عاجزیدن حقیقہ غلہ بوانجمنندہ قوللرینک بولمنسہ لزوم کورنمش و بوجہئلہ رایکی آی قدر بوسنہدن عودت عیبندانمہ تعلیق اولنمش ایدوکنندن بروجہ بالا بوسنہدن عودتدہ فوآد پاشانک تحت ریاستندہ اولنہرق امری عسکرینہدن ودار شوری اعضاسندن بعض ذوات ایلہ قوللرندن مرکب منعقد اولان انجمن خصوصیدہ مذکور عسکری جزا قانوننامہسی مسودہسی تعدیل وتصحیح اولنہرق بالتبیس عرض ایلہ ارادہ سنیہسی استحصال اولنہرق طبع واعلان اولمشدر .

بروقتدنبرو فوآد پاشا ولایتک تنظیمی املندہ اولوب خلاصہ مطالعاتی دخی ایالتلر و سنجاقلر بیودیلہرک والیدلکریہ مجرب و مقدر ذاترا انتخاب و دائرہ مآذونیتلری توسیع ایلہ یالکزمہم ایشلردہ در سعادتہ مراجعت ایللری و بوجہلہ مرکز سلطنت عادی ایشلرلہ اشتغالدن قوریتلہرق وکلای دولندہ اہم امور ایلہ اشتغال ایتلری خصوصلرندن عبارت ایدی . فوآد پاشا بواساس اوزرہ بر ولایت نظامنامہسی قلمہ آلد بروب موقع تجربہ اولمق اوزرہ روسجق وودین ونیش ایالتلری برلشدیرمہرک

طونه ولایتی نامیلہ بریوک ولایت تشکیل و والیلکنی نیش والیسی مدحت پاشایہ توجیه ایتدرمشیدی. بونظامنامہ حکمنجہ ایالته ولایت دنیلیدیکی کبی -نجاق قائم مقاملرینه متصرف وقضا مدیرلرینه قائم مقام (تاجیه مأمورلرینه مدیر دنیلمشدر . بوسنه دن عودت عییدانه مده فوآد پاشا مجلس والایه چیقوب بالذات مذاکره بولنه رق طرف عاجزیدن ویریلن معلومات محلیه اوزرینه بوسنه وهرسک قطعہ لری برلشدریلوب برولایت تشکیل ایدلمش و ولایت نظامنامہ سنک برصورتی بوسنه یه کوندرلشدر .

سنه آتیهدہ قرعہ شرعیہ اجراسیلہ بوسنه ایکنجی الایی دخی محلجہ کشاد اولنش وبوسنه وهرسکده تنسیقات عسکریه تمامیلہ موقع اجرایه قومئشدر . اما قره طاغ اطرافنده بروجه بالا قولونی میلیر اصولی اورره ترتیبی مصمم اولان یرو مستحفظ عسکرینک تنظیمنه ابتدا نقشیکده ایتدار اولنش ایسه ده اجراسنه مأمور اولان ضابطان عسکریه دقایق اموره واقف اولدقلرندن مقدما نقشیک اغالردن برینک خدمتکاری ایکن بریکباشی یه قاپولانمش اولان براوشاخی ضابط یاپوب انلج معیتنه اول اغایی نفر یازمق کبی موافق حال ومحل اولیایان معامله لردن ناشی ایش کشاکشه دوشهرک بوعسکرک ترتیبنه موفق اوله ماملشدر .

امل عاجزانم ایسه بواصولی هرسک ویکی بازار طرفنده اجرا ایتدکن صکره اشقودره جهته تعمیم ایدی واوزمان اشقودره ماسیالرینک لاتینلری اهل اسلام ایله یکدل ویکجهت اولوب هنوز ایچلرینه (ژوژویت) پاپاسلری قارشامش اولدیغندن اهل اسلام ایله برلکده عسکر اولدقلری کبی بینلرنده کی اتحاد بر مرتبه ده تأیید ایلیه جکنندن یالکز بوقوت هروقت قره طاغلوره غالب اولوردی. برلین معاهده سنندن صکره ظهورم کن غوسینه وقوعاتی دخی بو مدعای اثبات ایشدر . چه فائده که اشقودره طرفنده ترتیبات عسکریه یه اصلا ثبوت اولنه مامشدر .

بوسنه ده سواری آلایی تشکیلنه کمنجه بوخصوصه دائر فوآد پاشایه تقدیم اولنان لایحه دار شورایه حواله اولنمده مذاکره بولمق اوزره برایی دفعه دار شورایه کیتدم. کوردم که اعضا اینچنده بومثللو دقایق اموری تفهم ایده جک کیمسه یوق کیمی اکنه کیمی بوینه چکبور. قائم مقام سرعسکری حسین عونئی پاشا ایسه خارجدن برینک امور عسکریه مذاکره سننده بولنسنی چکه مزیدی . بناء علی ذلک دارشورایه دوام

ایده مدم . صکرده زبرده بیان اولنه جنی اوزره قوزان سفری ظهورایتکله بوسنده سوارى ترتیبی بختی متروک و منسى اولمشر .

فرانسز ایلچیسى مارکی موتیه بوجه بالا در سعادته عودتنده باب عالی یه کلوب فؤاد و عالی پاشا ایله کورشدکده چا کرلریله مصاحبتدن پک زیاده ممنون اولدیغنی بیان ایله علما صنفنده بویله برذات اولدیغنی بیلدزدیم دیمسى اوزرینه فؤاد پاشا بزم مکاتب عالیهمزدن چیقان دوقتورلر من علما صنفنده در دینجه موتیه استانبولده بویله بر صنف ذاتلر بولندیغنه واقف اولمدیغندن طولای تأسف ایدوب علما دن دیگر بعض ذوات ایلده کورشسه م دیه رگ قالقوب کیتمش عالی پاشاده فؤاد پاشایه کوردکی ایتدیگک ایشه بو حریف شمدی بندن کورشمک اوزره قاضی عسکر و موالی ایستر قنغی معتوهی کوسترهیم تکفور طاعی مفتیسى زاده ایلهمی کورشدریم دیش . واقعا بالاده بیان اولندیغنی اوزره عارف حکمت بک ورشدی ملاکی اعظم علما یرلرینی بوش قویوب کیتمش اولدقلرندن اوزمان حیحاً علما دیه جک آدم لر پک آزماشیدی . بوسنده ایکن چا کرلرینک مشیخته دأر مابین هایونجه سوز کچدکده شمدی تنسیقات عسکریه ایله مشغولدر دنیلوب قالمش . مارکی موتیه ایسه آرقه دن قوللریخی ثنا ایتمکده اولوب لاجل الزیاره چا کر خانلرینه دخی گلش ایدی .

فؤاد و عالی پاشا لارک مجلسنده بو خصوصلره دأر بحث آچلادقه خارجه تشریفاتحیی معهود کامل بک علمایه قارشو سفراى و سفرايه قارشو علمایه کوستره رگ بعض مشکلات پوتیقیه یی حل ایدیورسکیز . جودت افندی شیخ الاسلام اولورسه سفرانک بر آیاغی ده باب فتواده اولور . بوراسنی کوزلجه دوشونکیز . دیمش . فؤاد پاشا واسع الصدر برذات اولوب بودرلو سوزلری اککنجه اتخاذا یرلردی . لکن عالی پاشا قورندیلی ر آدم اولدیغندن بوسوزه اهمیت ویرمش . قوللرینک بوندن خبرم اولیوب اولسه ده مسلک متخذم اولدیغنی اوزره هر مبحثده مصلحت دولت نه ایسه آکا حصر نظر و اکا کوره عرض و بیان رأی و مطالعه ایتمکده ایدم .

قوزان سفرینک مبادیسى

قریم محاریبه سی اثناسنده هر طرفدن عسا کر معاونه جلب و سوق اولندیغنی صره ده عییا قوزان اوغلی ده محاریبه کوندریله بیلورمى دیو بحث اولنیوردی . اوزمان

انكلىز باش ترچانى اولان پىزاني رشيد پاشايه كلوب اكر تاأمينات ويررسه كنز بز قوزان اوغلنى محاربه يه سوق ايدرز ديمش .

رشيد پاشا بوندن اوركوب قوزان برمدت دها بوخال اوزره كيدرسه اورايه اجنبى الى كيزر وقوزان ده برحكومت ممتازه شكلنى آلور . واقعا قوزانده شيمدى يه قدر اوامر دولت جارى اولماش ايسه ده خارجاً طانمش برحكومت دكلدر . اما مداخله اجنبيه معروض اولور ايسه اوده باشمزه بر بلا اولور . شيمدى صره سى دكل لسن ايلروده قوزانى تحت ضبط وربطه آلمى يز ديرايدي .

قرىم محاربه سندنبرو تبعه غير مسلمه دن . عسكر المى مسئله سى موضوع بحث اولدينى حاليه هنوز بوكا بر قرار ويريله ممشيدى . بوكره اسنان عسكريه ازمائش وقرعه دائره لرى طارالمش اولدينى جهتله بومسئله ينه موقع مذاكره قوندى . وفوآد پاشانك رياستى تحتنده خواص وكلاذن مركب بر انجمنده قوللرى دخى حاضر اولدينى حاليه تبعه غير مسلمه دن عسكر المى مسئله سى درميان قيلندى وبوباده رأى عاجزانهم استفسار اولندى . ديدم كه (تبعه غير مسلمه دن آلنه حق افراد عسكريه نفرات اسلاميه ايله مخلوط اولورسه برطابورده امام اولدينى كې پاپاس ده بولمق لازم كلور . بر اولسه باس يوق ديه لم لكن بزده تبعه غير مسلمه نك انواع كشيرمى وار . اورتودوقس قاتوليك ارمنى يعقوبى پروتستان يكدىكره مابين اولدقدن باشقه قاتوليكلر دخى لاتين وارمنى قاتوليكى وملكىت دنيلن روم قاتوليكى ومارونى وسربانى وكلدانى ديو مختلف صنفلره منقسمدر وملكىتار ايله مارونيلر ايكي سى ده بابايى طانيدقلى حاليه يكدىكره خصمدرلر . بلغارلر دخى اورتودوقس مذهبنده بولندقلى حاليه بروقتدنبرو روملردن متنفر اولمشلردر . بونلر هپ بشقه بشقه پاپاس ايسترلر . يهوديلرده خاخام ايستر . برطابورده بر سوري روحانيلر بولمق لازم كلور . مسلمانلر كمضانى خرسيتيانلر كم ايام مختلفه ده پرهيزلى وار . بويله مخلوط برهيئت نصل اداره اولنه حق . وقوماندانلر كم باشى صيقليدينى زمان عسكر كم عرق حميتى تحريك ايله آنلرى صبر وثباته تشويق وفوق العاده فداكارلغه سوق ايجون بلاغت عسكريه يه مراجعت ايلر . اهل اسلام ايجون بوباده كم مؤثر اولان سوزلر دخى ياغزا يا سهادت هايدى دين مين اوغورينه حوجقلر كم اتيدر كه اهل اسلام انالرينك قوجاغنده ايكن قولاقليته غزا و سهادت سوزلى ايشله مش . صكره مكتبده دخى غزا و سهادت كم تهيوك مرتبه اولاقلىرى

بلله مش اولمغله بوكی ترغیبات دینیہ انلری فدا ییلك یولنده حرکتہ مجبور ایدر عسا کر اسلامیه نك محاربہ لرده فوق العاده بطش و شدت لرینه و حرکات عسکریہ اثناسنده متاعب سفریہ یه ملل ساثره دن زیاده صبر و تحمل ایتملرینه سبب ایشته بومثللو افکار دینیہ در. مخلوط بر طابورك بیكباشیسی لدی الحاجه عسکری غیرتہ کتیرمك ایچون نه دیه جك؛ واقعا اوروپاده غیرت دینیہ یرینه غیرت وطنیه قائم اولمش. لکن بوده فئودالیتہ عصر لرینك انقضاسندن صکره چیقمش وانلرك چوچقلى ده كچوك ایكن بوسوزی ایشیده رك پك چوق سنه لردن صکره وطن اوغورینه کلامی افراد عسکریه لرینه تاثیر ایدر اولمشدر. اما بزده وطن دنیلورسه عسكرك کویلرنده کی میدانلر خاطرینه کلور. بز شمدی وطن سوزینی اورتیه قویه جق اولسه ق مرور زمان ایله بزده ده افکار ناسده یر ایدرك اوروپاده کی قدرتی بوله جق اولسه بیله غیرت دینیہ قدر قوت الهماز. وانك یرینی طوتماز. حصولی ده چوق و قتلره محتاج اولور. اولوقته قدر اردولر من روحسنز قالور. و برده نفر حسن کندوسنی اولومه سوق ایده جك یوزباشی خرسویه برطار و قتده اطاعت ایله جکمی. واکرچه انکلیزلر هندده خرسیتان اولیان نفراتی چاوشلغه قدر چیقاروب دها یوقارو چیقاز میورلر واکا کیمسه دخل و تمرض ایدمور. لکن بزده خرسیتانلردن عسکر النغه باشلا نیجه اهل اسلام کی انلرده قانوناً مستحق ولدقلى رتبه لرك اعطاسی لازم کلور. اعطا اولتماز ایسه دول متحابه انلری حمایه و لنده دوستانه نصیحتہ قیام ایدرلر. و مداخله اجانب دن مصون اولان هیئت عسکریه من مداخلات اجنبیه یه مبروض اولور. قالدیکه حرکات عسکریه اثناسنده عسا کر اسلامیه وق العاده متاعب سفریہ یه متحمل اولوب هله برولرینه باروت قوقوسی کلنجه بیخانه ایله قوری پکسماددن بشقه برنی ایستمز لر. اما خرسیتانلر بومرتبه مشقتلره لیانه مازلر. هر آى باشند ایلقلری ویرمك و هر کون مأکولات و مشروباتلری مکملارک و اعطا اولنق لازم کلور. والا ینه اجانبك نساه اعتراضاته هدف اولورز. وادی عریض و عمیق مطالعاته و اهل خبره ایله مذاکراته توقف ایدر. اهل خبره بدیکمزده کرارا سوق عسکر ایتمش و مواقع حربیه ده بولنمش امرای عسکریه در. طلقا بررتبه عسکریه نائل اولنلر دیمك دکدر).

دیدیلرکه (پك اعلى اما قرعه دائره لری پك طارالدى. بویه کیدرسه بز کندى نندیزه بیته جکز).

ديدم كه (اوت شيمدى دولت اور عبالى به مثلنجه هپ اهالى مطيعه اوزرينه
 يوكنيور . بويله كيدرسه عناصر اصليه من اولان توركره كوندن كونه ضعف كليور.
 حالبو كه بزده تنسيقات عسكريه دن مستثنا چوق يرلر وار. آنلر تحت انضباطه آلنورلر
 ايسه قرعه داآرلرى توسع ايدر وعنصر اصليمز اولان تركلر خيليدن خيلى نفس
 آلور . ايشته بوسنه برنوبه در. اون سنه به قدر بوسنه نك موظفه سيله برابر رديفلى
 اللى بيكه بالغ اولور . قوزان حقنده رشيد پاشانك افكارى خاطر دن چيقما مشدر.
 كاورطاغى ده از قديم حال عصيانده در. وبواشاده اهميتى چوق آرتمشدر . اولك طرفنده
 كرد طاغى دخى اكا مشابه بر حاله كلدى . آقچه طاغ بر حال سر كشيده در . ترسيم
 ايسه اشقيا يوه سيدر. اطرافده كى جانيلر اورايه التجايله نچه مجاز اتدن قورتيلورلر.
 وبوطاغلر سيبيله بر چوق عشائردخى وادى عصيان وسر كشيده طولاشيورلر. بورالرى
 تحت ضبط وربطه آلنسه اهالى مطيعه نك يوكى چوق خيفلر واولوقته قدر اهالى
 غير مسلمه دن عسكر آلتق مسئله سى دخى عريض وعميق دوشونيله ركحل ايدلش اولور).
 بو مباحثات ائناسنده استانبولده مسلم وغير مسلم تفريق اولنق سزين ترعه
 چكيلوبده آلنه حق نفرائك موزيقي و صنايع بلوكلرنده استخدماى و آناطوليدن
 وروم ايليدن النان نفرائك طوپچى وتفئك انداز اولملرى خصوصى ده تذكر اولندى.
 لكن اول امرده قوزادن بدا ايله آناطولى جهتي اصلاح اولنق اوزره مكمل
 ومنظم بر فرقه عسكريه ترتيب اولنهرق قوللرينكده ماموريت مخصوصه يعنى
 قوميسرلك ايله عزيمتم تنسيب اولندى .

آنك اوزرينه ديدم كه (بر مكمل فرقه عسكريه ايله حركت اولنديغى حالده
 بلطفه تعالى قوزان قطعه سى اله كچر . كاور طاغى وكرد طاغى اشقياسى دخى تربيه
 اولنورلر . لكن قوزانه مجاور ومرعشه مضاف اولان بر كچوك زيتون ناحيه سى وار.
 چند سنه دنبرو حال عصيانده . اهاليلى ارمنى اولديغندن فرانسه ايمراطورى انلرى
 تصحب ايديور . مسلمانلرى تربيه ايدوبده آنلرى حالى اوزره براقق پك چيركين
 وغايت مضر بر كيفيت اولور . قوزانده نه ياپيله حق ايسه زيتونده دخى عينيله ياپلق
 شرطيله داعيكنز حركته آماده يم).

بونك اوزرينه عالى پاشا سكوت ايلدى ديكر طرفدن ده برسس چيقمى . وقت ده
 كچمكه انجمن طاغلى . عالى پاشا ايكنى كون صكره قوللرني چاغروب قوزانلور

حقلرنده نه معامله اولتورسه زيتونلير حقلرنده دخي عينيله اويلهجه معامله اولمق اوزره سفره حاضر اولك ديدى . باش اوزره ديوب درويش پاشا ايله برلكده حاضر لانتقه باشلاق .

شويله كه قرقه اصلاحيه ناميله بر فرقه تشكيل وقوماندانلى دردنچي اردوى هميون مشيرى مشارليه درويش باشايه وقوميسرلىكي بوقوللرينه توجه بيورلدى . درويش پاشا استروق بوغازندن مرور ايله قره طاعى ياروب مظفرا اشقودره جهتنه كچن عساكر شاهانهك كزیده لرندينى طابور نظاميه سجدى كه اكثر نفراتى زينك بهادرلى وباقيسى ارناولدلك كزیده ارلري ايدى . وجههسى نوايجاد ششخانهلى تفنكر ايله مسلح ايدى . ارناولر چاپك و چالاك وجسور وبى باك ادملر اولوب طاغلرده وصارب يرلرده سكوب كيدر بر قوم اولدقلرى معلومدر . زينكر ايسه مهالك ومخاطرادن صاقماز يورلماز اوصامااز شوخوشن و صانكه عسكرلك ايچون يارادلش تركرك بر كوزل صوييدر .

طابور بيكباشيلرى ايچنده . پك دكرلى ايكي آغاوار ايدى . بريسى مكتب حربه دن چيقمه احمد اندى اولوب غايت مستعد وشجيع بر ذات ايدى كه حالا ين واليسى اولان احمد فيضى پاشادر . ديكرى صف حربدن يتشمه صاريقى زحاف طابورى بيكباشيسى طاتلى اوغلى محمد آغا اولوب قابليت فطريهسى وشجاعت فوق العادهسى وار ايدى كه مؤخر روسيه محاربه اخيره سنده فريق اولدينى حالده فوق العاده اظهار شجاعت واثبات اهليت ايله رك شهيد اولان طاتلى اوغلى محمد پاشادر .

طابور بيكباشيلرندن برى ده رديف افندى ايدى كه مؤخر سر عسكر اولان معهود رديف پاشادر . اوزمان قائممقام سر عسكرى بولنان حسين عونى پاشايه منسوب ومتخصص اولدينى جهته ضابطان ايچنده اكاده اهميت ويريلوردى .

ميرالايلى ايچنده ابراهيم بك نامنده برى اولوب فوق العاده شجيع وبهادر بر ذات ايدى كه مؤخر ميرلوا اولدينى حالده كزیده شهيد اولمشدر .

خاصه ايكنجى سواري الاى دخي معيته مأمور اولوب اولوقت قائممقامى بولنان كديك على بك ايسه سواري ضابطلرينك اك كزیده لرنندن غايت شجيع وبهادر وجنديلكده ماهر بر ذات ايدى . چوق وقت كچميوب فرقه اصلاحيه ده ميرالاي

اولدی بوده مؤخرا روسیه محاربه‌سنده حسن خدمتی کوریلن فریق مشهور کدیک علی پاشادر .

ارکان حربیه مزهپ ارکان حربیه ضابطالرینک کزیدلری اولوب رئیس‌لری ارکان حربیه قائممقاملرندن رشدی پاشا دامادی حسین بك ایدی که ذکی وجسور برذات اولوب فرقه اصلاحیهده میرالای اولدی .

معیننده کی ارکان حربیه ضابطانی ایچنده ایکی دکرلی ذات وار ایدی . بری بیکیباشی احمد مختار اوندی اولوب فرقه اصلاحیهده قائممقام اولدی . ومؤخرا ترقی ایدرک ازوقت ظرفنده مشیرک رتبه‌سنی احراز ایتدی . بودخی حالا مصرده بولتان غازی احمد مختار پاشادر . دیکری قول اغاسی حسین حسنی افندیدرکه بوسندهد بر بوجق سنه قدر معیت عاجزانهمده بولنه‌رق امور ملکیه و سیاسیهده دخی کسب مهارت وملکه ایتش نادرالوجود بر ذات اولوب ارکان حربیه ضابطانندن معدود اولدینی حالده سریاورلک ایله معیت مخصوصه چاکری‌یه ویرلمش ایدی . چوقوقت کچمیوب او دخی بیکیباشی اولدی . وبودغه دخی کندوسنک پک چوق حسن خدمتی کورلدی . وینه ترفیع رتبه ایلدی . لکن او دخی ابراهیم بك کبی کریدهده شهید و ضایعاتدن معدود اولمشدر .

فرقه اصلاحیه‌یه کریددن و حلب و مرعش و اطنه‌دن دخی برر طابور ترتیب وولندی . شو حاله کوره فرقه اصلاحیه اون بر طابور پیاده وبرالای سواریدن سرکب اولوب انجق میرلوا قورت اسماعیل پاشا (حالا یاور اکرم اولان مشهور نورت اسماعیل پاشا) دخی فرقه اصلاحیه‌یه ملتحق اولق اوزره بر الای سواری بدرت طابور پیاده ایله سیواس طرفندن قوزان شرقیه طوغری حرکت ایلشیدی . وجهتله فرقه اصلاحیه اون بش طابور پیاده وایکی آلائی سواری‌یه بالغ اوله‌جق ایدی . میرلوا حسن پاشا پیاسده فرقه اصلاحیه‌نک ورودینه منتظر اوله‌جق و حلب وقعی فریقی سید پاشا ایله بش‌نچی اردوی هایون امر اسندن میرلوا حسن پاشا میرلوا (مؤخرا مشیر و سرعسکر اولان) یاور پاشا دخی فرقه اصلاحیه‌یه هجکلر ایدی .

کرجی بکلرندن میرمیران ارسلان پاشا ایکیز بوقدر کرجی وچرکس اتلولریله کردبکلرندن مشهورالشکردلی محمد بك (مؤخرا میرمیران و شورای دولت اعضا لغنه

مأمور اولان الشکر دلی محمد پاشا (اوچیوز قدر کرد اتلوسیله فرقه اصلاحیه ملتحق اولق اوزره مرعشه طوغری کلک اوزره ایدیلر .

قورت اسماعیل پاشا قریم محاربه سنده میرالای اولوب آناطولی سر حدنده قوع اولان روسیه محاربه لرنده ابراز شجاعت و اثبات لیاقت ایلشیدی .

ارسلان پاشا دخی برکون صباحلین بر موقعده روسیه نك بر قافله سنی اوروب خشام اوستی دخی اول موقعه اون بوقدر ساعت مسافه ده دیگر بر قافله سنی ورشیدی . الشکر دلی محمد بك ایسه روسیه نك آتش ایتکده اولان بطاریالری وزرینه هجوم ایدرک قارغیلر ایله روسیه نك طوبجیلرینی صابلامشیدی .

الحاصل بو اوچ قورت بك و ارسلان بك و کرد بك دیو روسیه محاربه لرنده م و شان آتش ادملر ایدی . اوچندن دخی فرقه اصلاحیه جه بیوک بیوک فائده لر زورلشدر .

فرقه اصلاحیه به بش قطعه ششخانه لی طاغ طوبلری ویرلشیدی که طاغلرده صرلی ابراهیم پاشانک کاور طاغی و قوزان طاغلری اوزرینه سوق ایتش اولدینی چوق بطاریالردن دها زیاده ایشه یارایه جقلری درکار ایدی . و فرقه اصلاحیه لیه نظارتندن بر محاسبه جی و معینه بر محاسبه قامی و معیت عاجزی یه ده متعدد نریرات کاتبلری تعیین و جمله سنک معاشلری فوق العاده دن ترتیب و درویش پاشایه شیرلک معاش و تعیناتندن بشقه فوق العاده دن شهریه اون بیک و قوللرینه استانبولده - یغم معاش وارپه لقدن بشقه شهریه اوتوز بیک غروش معاش تخصیص بیورلدی . درویش پاشا ایله مشترکاً فوق العاده بر مآذونیتی حائز ایدک . امور ملکیه قوللرینه عسکرک تعیمه سی اکا عائد اولوب نه طرفه کیدلک و نره یه سوق عسکر ایدلک صوصی دخی بینمزده مشترک بر وظیفه ایدی .

و مقام سرعسکریدن ویریلن امر اوزرینه ارکان حربیه به معنوی نظارت م اولوب کثریا قوللرینه مراجعت ایدرلردی .

مآذونیت مشترکه مز پک واسع اولوب عسکر و ویرکو بقایا سنک عفوینه و شهریه قاج بیک غروش قید حیات شرطیله و املاک بدلی اوله رق معاش تخصیصنه بیله تدر ایدک .

فرقة اصلاحيه بوجھله ترتيب اولنهرق طوغرى قوزانه كيدلك مقرر ايكن
حرکتمزه اوچ درت کون قاله ابتدا کاور طاغى تربيه اولندقدن صکره قوزان
کیدلك امر اولندی . بوتخولك سىبىنى عرض وياندن اول اول حوالينك اجالا
بعض احوال تاريخيه وجغرافيه سنى عرض ايتك لازمه حالدن کورلمشدر .

قوزانك احوالى

قوزان سنجاغى شمالا سيواس جنوبا اطنه اياالتلى ايله وشرقاً مرعش سنجاغى
و غرباً قيصريه و نيكده سنجاقليله محدود و بر چوق صارپ طاغلرى محتوى بر
قطعه جسيمه در .

اکثر اهالىسى سلچوقيلردن قاله ترکلردرکه فرسخ (وارساق) عشيرتدن
متشعب جماعتلردر . و بو طاغلور قوزان اوغلارينك پياده عسکرى اولوب چقور
اودهده جهان نهرينك صاغ جهتنده کى کوجيه عشيرتلردنخى انلرک سوارى عسکرى ايدى .
چونکه بو عشيرتلر چقور اودهده قيشلايوب يازين اناطولى ايجروسنده کى يايلازم
کيدرلردى و کيدوب کلورکن قوزاندن کچمکه مجبور اولدقلرينه مبنى قوزان اوغلنك
مساعده سنه محتاج وانك عشيرتلردن معدود ايدلر .

و چقور اودهده قوزان ايله اطنه آره سنده کى قطعه سى بو عشيرتلرک قيشلاق يرلى
اولمغه بو قطعه نك بيوك قسمى قوزان سنجاغنه مضاف ايدى .

بونلر افشار و صيرقينيلى نام ايکى بيوك ترکان عشيرتلىله قيريتيلى ولك و حاجيلر
نام اوچ کچوک کرد عشيرتليدر . هپ عشيرتلرده غصب و سرقت عادتي وار ايسهده
بوکرلره نظرا اول ترکان عشيرتلى چوق اهون ايدى .

قوزان اوغلارينك اداره لرى بر حکومت مطلقه متقبلانه و خودسرانه اولوب
جوارلرنده کى قضابلر دخی انلره باقهرق نيم عصيان حالنده ايدلر . قره عيسالى نام
بر بيوك قضا منمنجى اوغلارينك اللرتده اولوب اسكى دره بکلرى طورنده حکومت
ايدرلردى . قره عيسالى طاغلرينك آت طرفنده وزاماتى نهرى بوينده بولنان
قارصاتى ناحيه سى ايسه نيم عصيان حالنده ايدى .

قوزانك جهت شرقيه سنده واقم و مرعش سنجاغنه مضاف اولان قارص

والقدریه قضاسی تمامیه الله دکل ایدی . بوقضائک قوزان شرقی ایله هم حدود ولان سونباس ناحیه سنده کوکولی اوغللری حکومت ایلوب قوزان اوغللرینه یرکو ویرمیکلری حالده قوزانه استنادا قارص ذوالقدریه مدیرلرینه دخی سرفرو یتملردی .

الحاصل قوزانک اطرافنده کی ناحیه لر هپ نیم عصیان حالنده اولوب بوده قوزان اوغللرینک ملاحظه سنه موافق دوشمکه بویه حال وعصیان وسرکشیده بولنان قضا ناحیه لری سربست براقورلردی .

جبار زاده اناطولینک اورته قولنده زیاده قوت قازانوب اطنه جهتنده دخی ملاقه پیدا ایتمکه قوزان اوغللرینی اردهه انکل کوروب انلری اردهه قالدیرمق وزره سوق ایتمش اولدینی عساکر کلیه قوزانک روم ناحیه سنی ضبط ایله قوزان لمنی آشوب قوزان اوغللرینک قیشلاق محلی اولان بیلان قریه سنه اینرکن قوزان وغنی بیوک یوسف اغا قارشو واروب جبار زاده عساکرینی پریشان ومضمحل یتمکه قوزان اوغلی اولکیدن زیاده شان وشهرت قازانمشیدی .

یوسف اغا حال حیاتنده قوزانک جهت شرقیه سنده واقع برچکدک پارچه سنی فریق ایله ایکنجی اوغلی سمور اغایه ووروب وفاتنده وصیتی اوزره یرینه بیوک وغلی علی بک قوزان اغاسی اولمش ایسه ده سمور اغا دخی قوزان شرقیده الممش ایدی .

بوصورتله قوزان سنجانی قوزان غربی وقوزان شرقی دیو ایکیه منقسم اولمش یسه ده بیوک قطعه سی قوزان غربی اولوب چقور اوه عشائری دخی اورایه مربوط ولدیفندن قوزان غربی اغاسنک قوتی زیاده ایدی .

قوزان هپ کوی وکنبد اولوب انجیق قوزان شرقیده خاجین وقوزان غربیده سیس قصبه لری وار ایدی . وخاجین قصبه سی ایکی بیکدن زیاده خاننی مشتمل ولوب قوزان شرقی مفتیسی راز اهل اسلام خانه لرله اقامت ایلردی ایسه ده اکثر هالیسی ارمیدز . وقوزان شرقی اغاسی خاجینه ایکی ساعت مسافه سی اولان کورلشن نام قریه ده اقامت ایلردی .

سیس قصبه سی التیوز قدر مسلم وارمنی خانه لرندن عبارت اولوب انجیق موقعی بهمدن قوزان غربی مفتیسی ومعیت کتخدالری اوراده قیشلا یوب یازین یایلایه

كيدرلر ايدى قوزان غربى اغاسى دىخى سىسه اون سكز سداعت مسافه سى اولان بيلانكويده قيشلايوب انجق بعضا سىسده كى قوناغنه دىخى كلور كيدر ايدى. ويسى قصبه سى خارچنده قاتوغيكوسلق مقرى اولان مشهور ارمنى مناستر وكليساسى اولوب قاتوغيكوس بوراده قيشلار ويازين سائرلريله برلكده يايلايه چيقار ايدى .

قوزان غربى اغاسى على بكك چادرچى محمد بك نامنده براراماز اوغلى اولوب پدريخى اعدام ايله پوستنه اوتورمشيدى. اول ائشاده مصرلى ابراهيم پاشا اطنهيه ورود ايله سىس قصبه سنى ضبط ايلدكدن صكره قوزان طاغلرئى ضبط ايلك اوزره بر فرقه عسكريه سوق ايلدكده قوزان شرقى اغاسى سمور اغا اكا صورت اتقياد كوسترملكه عساكر مصريه ايكي قوزانك كلدى مئابه سنده وقوزان غربىيه مربوط اولان فكه قريه سنه طوغرى حركت ايله قوزان شرقىيه كيرمش ايسده چادرچى محمد اغا بقتة عساكر مصريه اوزرينه هجوم ايله انلرى كليا مضمحل ايتشيدى . اولوقتك حكمنجه چادرچينك بومظفريتى دولتجه تقدير واستحسان ايدلمش ايسده مصرلور اول حواليدن چكلكدن صكره چادرچى شاروب حتى كندوسنه بعض ارادات سنه تبليغ اولندقدده «عمم اوغلى بونجه ممالكى آوجنه المش بر آوج قوزانى ده بكا چوق كورمه ميلدر» ديو كستاخانه جواب ويرمش اولدئنى مرويدر.

چادرچينك وفاتنده برادرى عمر بك قوزان غربى اغاسى اولوب سكز سنه اغالق ايتدكدن صوكره اوغلى احمد بك (حالا طرابلس غريده اقامته مأمور اولان احمد پاشا) چادرچى طورئى طوتهرق پدرينه عصيان ايله جبرا اغالى ضبط ايتشيدى. فقط پدري عمر اغاسا كن وملايم برادم اولمغله اودىخى قوزانده محترم اوله رق بولنيوردى. وقوزان اوغلى خاندانندن اولنلره هپ بك دنيلوب فقط اغالق مسندينه كچنلره اغا دنيلديكندن احمد اغايه اغا افنديز وپدرلرينه بيوك اغا دنيليوردى .

قوزان شرقى اغاسى سمور اغانك وفاتنده دىخى يرينه اوغلى محمد بك قوزان شرقى اغاسى اولمش ايسده سكز اى صكره فوت اولمغله يرينه برادرى يوسف اغا قوزان شرقى اغاسى اولوب اكرچه برارالق برادرى حاجى بك قوزان شرقى اغالغنى ضبط ايلش ايسه يوسف اغا دسيه كار بر آدم اولوب ينه غلبه ايدرك قوزان شرقى اغالغنى ضبط ايله برادرى حاجى بكه يملكك اولمق اوزره خاچينك بر محله سنى تخصم اتمشيدى .

فرقه اصلاحیه ایله قوزانه واردیغمزده قوزان غربی اغاسی مومی‌ایله احمد اغا و قوزان شرقی اغاسی بو یوسف اغا ایدی .

اوزمان سنجاق متصرفلرینه قائممقام و قضا قائممقاملرینه مدیر دنیلدیکنه قیاسا قوزان غربی اغاسنه قوزان قائممقامی و قوزان شرقی اغاسنه قوزان شرقی مدیری دنیلور و اوراق رسمیه‌ده اوپله یازیلور ایدی . حالبوکه ایکسی‌ده اوامر علی‌بی طانیمبوب یرلرنده استقلال واستبداد اوزره حکومت ایدرلردی .

قبریسلی محمد پاشا عربستان اردویی مشیری ایکن چتال باش مصطفی پاشا قوماندنیه سوله سوق ایتیش اولدینی فرقه عسکریه قارص ذوالقدریه قضاسنه دخول ایله قوزانه تقرب ایتدکده قوزانلور بوفره‌بی باصوب پریشان ایتشیدی. اندن صکره قوزانه دولتجه بر حرکت اولندی . حتی قارص ذوالقدریه قضاسی داخلنده واقع سونباس ناحیه‌سنه مربوط اولان یاغی‌اصان ناحیه‌سی کتخداسی کنج اوغلان اوغلی احمد اغا چتال باش مصطفی پاشا فرقه‌سنه حسن معامله ایتیش اولدیغندن یوسف اغا اکا کوجنوب علینه قیام ایتیش ایسه‌ده احمد اغا غایت جسور بر آدم اولوب یری دخی صارپ اولدیغندن بر سنه‌دن زیاده یوسف اغا ایله جنک‌لش‌شیدی . لکن بر طرفدن کندوسنه اعانه اولدیغندن چاره‌سز یوسف اغایه سرفرو ایدوب اکا ترضیه ویره‌رک انکله بارشمغه مجبور اولمش .

سیس قصبه‌سی قوزان طاغ‌لرینک اتکلرنده وچقور اوئه‌نک بر اوجنده واطنه‌یه اون سکز ساعتک مسافه‌ده واقع اولوب بومسافه‌نک نصفی اطنه‌یه عائد ایسه‌ده قوزان عشارئینک جولانکاهی اولدیغندن اطنه‌نک بر ایکی ساعت ایلروسنده امنیت یوق ایدی. و قوزان اوغلی کیمه کوجنسه اوزرینه عشرت‌لردن بری تسلیط‌ایده‌کلدیکنندن اطنه مجلس کیرنده بیله علنا قوزان اوغلی علینده سوز سویلنمز ایدی .

اولوقت مرعش قضاسنه مضاف اولان زیتون ناحیه‌سنده دخی عصیان واختلال وار ایدی . شویله‌که بر ایکی سنه مقدم زیتون ارمنیلرینک واقع اولان بعض حرکات سرکشانلری اوزرینه مرعش سنجاغی قائممقامی مرحوم عزت پاشا زاده عزیز پاشا ایشک بر حسن صورتله تسویه‌سنه سی ایده‌جک یرده تهور ایده‌رک ارمنیلری تأدیپ ایچون یرلوردن و عشرت‌لردن وچرکس مهاجرلردن درت بش بیک قدر نفیرعام قالدیروب زیتون اوزرینه سوق ایتدکده زیتونلیر افلرک اوزدرلرینه شدتلی

هجوم ایدنجه عشرت اتلولری رجعت ایلدیکی کبی یرلور دخی بوزملغه اولحوالینک عجمیسی اولان مهاجرلر برخیلی تلفات ویره رک منہزما عودت ایلشلر ایدی . بونک اوزرینہ زیتونلیر بتون بتون شماروب علنا عصیان ایدرک اندن صکرہ مرعشہ گلر و مرعشدن کیمسہ زیتونہ کیتمز اولمشیدی .

استانبولده کی ارمنی مفسدلی ایسہ درت محلہ یہ منقسم اولان زیتونک درت قوجہ باشلیرینک رسملرینی آلدیروب فرانسه ایمپراطورینہ تقدیم ایتشلر ایدی . حتی پارس بیوک ایلچیسی جمیل پاشا فرانسه خارجیه نظارتی دائرہ سنہ کیتدکده خارجیه نظری او رسملری صانکہ ارمنی پرنسلیرینک رسملری ایش دیو اکا اراۛ ایتدکده جمیل پاشا دخی بونلر برقاج چوباندر دیمش ایسہده فرانسهده ارمنیلری من غیر رسم حایہ فکری حاصل اولمشیدی .

استانبول ارمنیلرینک غرضلری زیتونده برارمنی پرنسپوتہ سی تشکیل ایتک ایدی . حالبوکہ اوراسنک حال و موقعی بوکا مساعد و مستعد دکل ایدی . زیرا زیتون قریہ سی مرعشک جانب شہالینسندہ یوکسک طاغلر ارسندہ واقع برطار وادی ایچندہ بیک اوچیوز وجوارندہ کی ملحق قریہ لری دخی اوچیوز قرق بو قدر خانہ دن عبارت اولوب قرق بو قدر خانہ سی ده مسلم اولمغه بیک اوچیوز خانہ سی ارمنیدر . حالبوکہ اطرافی ہب قبائل و عشائر اسلامیہ ایلہ محاطدر . شو حالہ کورہ اورادہ بر حکومت ممتازہ تشکیلی قابل دکلدی .

لکن فرانسلو آنلری دوستانہ تصحبہ باشلامش اولدیغندن باب عالیجہ کوشک طاوورانیلوبدہ زیتون ناحیہ سی اصلاحاتدن خارج قالورسہ مملکتک اورتہ سندہ بر کچوک سیویلجہ پیدا اولہ جنی جہتلہ بالادہ عرض اولندینی اوزرہ فرقہ اصلاحیہ قومیسرلکنک قبولندہ قوزان کبی زیتونک دخی اصلاحی شرط ایلشیدم .

کاورطاغی جہتنک احوالی

جهان مہری البستاندن چقبوب زیتون ناحیہ سنک جانب شرقیسندن و مرعش قصبہ سنک ایکی ساعت اشاغیسندن جریان ایلہ دلیل طاغی ایچندن چقور اوہ یہ اینر و ہمتہ و شاہ ماران قلعلری خرابہ لری جوارلرندن و مسیس قصبہ سندن کچوب پیورطہ لقی لیاننک جانب غریبسنندہ بحرہ متعصب اولور .

دلدل طاغی پک یوکسک برطاغ اولوب چوق اوزاق یرلردن برسیوری تپه کی کورینور . حالبوکه ایکی به منقسم اولوب ایچندن جهان نهری کچر . بو طاغ ایکی طرفنده دخی وحشی فرسخلر ساکن اولورلر . لکن بربرلیله ملاقات ایده منزلر، و کوجه عشیرتلردن خوف ایله اولره اینهمیوب عشیرتلر دخی او طاغه چیقماز اولدقلردن بوفرسخلر قازمه لر ایله زراعت و کچیلرین رعی ایله تعیش ایدرلردی . ایشته بودلدل طاغندن بیلان بوغازینه قدر اولان سلسله جباله کاور طاغی دنیلور . قریب المهدده بوکا حکومتجه جیل برکت دنیلمش ایسه ده اهالی کافی السابق کاورطاغی دیرلردی .

بو طاغ جانب شرقیسنده و اکا موازی اوله رق تمتد اولان سلسله یه دخی کرد طاغی دنیلور .

بو ایکی طاغ آره سنده مرعش جوارندن عمیق اوه سنه قدر کوزل و منبت بر وادی اولوب انجق جولانکامه عشائر اولمغله بوراده ابنای سبیل ایچون یول یوق ایدی .

ترکان عشائرندن ریخانیه عشیرتی عمیق اوه سنده ودلیکانلی و چلیکانلی نام کرد عشیرتلی اول ایکی طاغ آره سنده واقع دومدوم اوه سنده قیشلایوب و یازین اوچی ده بو وادی ایله مرعش پیشگاهنه واروب اورادن اوزون یایلایه کیدرلردی . کاورطاغ جانب غربیسی عزیز یعنی پیاس سنجانلی اولوب غربی اسکندرون کورفزی و جهان نهری ایله محدوددر . تجرلی و جرید نام ترکان عشیرتلی پیاس سنجاننه مضاف اوله رق چقور اوه ده و جهان نهربنک صول یقه سنده قیشلایوب یازین کاورطاغی آشهرق و مرعش پیشگاهندن کچهرک اوزون یایلایه کیدرلردی .

بروجه بالا سنده ایکی دفعه مرعش پیشگاهندن مرورایدن عشیرتلر اطرافدن چالوب چارپدقلری اموالی اوجوز فیئات ایله اوراده صاتوب اده ات سراجیه و سائر اولورلردی . بوجهتله مرعش اصنافی علی الخصوص سراجلی بوالش ویرشدن خیلی تمتع ایدرلردی . لکن عشیرتلر قیشله دن یایلایه کیدوب کلاجه دک اوغورلرینه کلان مزروعاتی اتلاف ایتدکلرندن بشقه ایچلرنده کی شقاوت پیشه لر علی الخصوص چلیکانلی و تجرلی اشقیاسی اطرافه یایله رق بولدقلری کسان صویارلر و راست کلدکلی اموالی غصب و سرقت ایدرلردی .

قریم محاربہ سندن سوکرہ روسیہ دن ہجرت ایلش اولان اوچ بیکہ قریب توغای خانہ لری کہ ہمتہ قلعہ سندن سیسہ قدر جهان نہرینک ایک یقہ سندن اسکان ایله متعدد قریہ لر تشکیل ایتشار ایدی. یازین عشارک تعرضاتندن مصون ایدیلر. اما آدیشین تجرلی اشقیاسنک شرنندن کدولرخی سلاحرله محافظہ ایدرلردی .

قوزان کي کاورطاغي دخي حال عصيانده ایدی. لکن قوزانک علما و صلحاسی اولوب اوراده قوزان اوغللرینک حکومت مطلقه لری جاری ایدی. کاورطاغي ایسه قوزانه نسبتله برکچوک سلسله اولدینی حالدہ کچوک بکلکلره و اغاقلره منقسم اوله رق اہالیسی حیادید واشقیا مقولہ سی ایدی .

پياس سىنجاغىندە اوتەندىرو كچوك على اوغللىرى تغلب ابدەرك طريق حىچ اولان
پياس جادەسىنى محافظە ايدىرلر وابناى سىيلدىن ختى حجاج كرامدىن بىلە باج الورلرايدى،
واوامر دولتە چىندان اطاعت ايلز لردى .

سلطان سلیم خان ثالث حضرت تالینک زمانده صدراعظم و سردار اکرم اولان یوسف ضیا پاشا فرانسرلی مصردن اخراج ایلدکن صکره اردوی همایون ایله مصردن عودت ایلهرک حج بولیلر انطاکیه جوارینه کلشیکن اوزمان پیاس متصرفی اولان کچوک علی اوغلی خلیل پاشا ایله آرهسی بوزوق اولدیغندن پیاسدن مرور ایدرکن برطاغ محاربه سه طوتماق ایچون طریق حجن انحراف ایله اناطولی ایچندن طولاشرق اسکداره کلش اولدینی تاریخچه معلومدر .

خلیل پاشانک وفاتنده بیوک اوغلی دوده بک پیاس سنجاغی ضبط ایله پدینک ارینه اقفا وطریق عصیانہ سلوک ایتکله اطنہ والیسی اولان بیلانلی مصطفی پاشا عساکر کلیه ایله انک اوزرینه کیدوب مرعش طرفندن دخی صیقشدیرملقله مصطفی پاشا بر تقریبه دوده بکی اله کچوروب اطنده علنا اعدام ایله احراق بالنار ایتمش وپیاس سنجاغی اطنہ بکلرینک النہ کچمش ایدی .

اوزمان خليل پاشانك كچرك اوغلى مصدق بك پك صغير اولوب قاريلر ايچنده بولمغه قورتلش ويويوب ميدانه چيقمش ايدى. ومصرلى ابراهيم پاشا مصر اردوسيله او طرفه كلدكده مصدق بك ابتدا انكله اويوشش و صكره اردوى هايونه كلوب اورادن پياسه كيدرك مصر لولر ايله جنكه طوتشمش ايسده باش ايددميوب ابراهيم پاشايه دخالت وانك طرفدن پياسى ضبط لايلىشىدى.

ابراهيم پاشا اولوقت مرعشى دخی ضبط ایلدکده مرعش متصرفی بولان مشهور سلیمان پاشا سیسه کیدوب قوزان اوغلنه دخیل دوشمش ایسهده قوزاندن امیدوار اولدینی امداده نائل اوله مدیغندن کاور طاغنه کچوب اولاشلی اغالردن قره یکیت اوغلنه دخیل دوشهرک کاور طاغندن وجوارده کی عشاردن جمع ایلدیکی عسکرله کیدوب مرعشى استرداد ایلدکدن بشقه ابراهيم پاشانک عینتابده کی طابورلری اوزرینه هجوم ایله انلری منہزم وپریشان ایتیشیدی .

اولاشلی عشیرتلی ذروء جبلده وغایت صارپ یرلرده ساکن پک وحشی وجرى وجنکاور برخلق اولوب درت اغالغه منقسم ایدیلرکه قره یکیت اوغلی، قیاق اوغلی، چند اوغلی، علی بکر اوغلی خاندانلریدر بو اغالقلر اباعن جدتوارث ایدر و اغالر اوجاقلق وجهله کندی ناحیه لرده مستقل و مستبد اوله رق حکومت ایلر ایدیلر . بونلرک الک قوتلیسی علی بکر اوغلی اولوب کاور طاغنک الک صارپ یرلری انک الده ایدی . بونا حیلر اگرچه پیاس سنجاغنه مضف اولوب اغالری کچوک علی اوغللری بیوک طانورلردی و کچوک علی اوغلی انلری دبلدیکی وقت حربه سوق ایدردی . لکن هراستدیکنی انلره یاپدیره مزدی و اگرچه کچوک علی اوغلی ده انلری بربری علیه دوشوره رک بو وجهله تربیه ایلردی، لکن کندوسنک باشی صیقلدینی وقت ملجائی اولاشلی طاغلری اولدیغندن انلری پکده زیاده تضییق ایده مزدی .

ابراهيم پاشا مصر اردوسيله سوریه طرفنه حرکت ایلدکده پدری محمد علی پاشا اوغلم ابراهيم طاغلر ایله اوله لرک احوالی فرق و تمیزایت طاغلورلی نظراهمیتده طوت) یو نصیحت ایلمش ایسهده ابراهيم پاشا بودقیقه یی لایقیله تفهم ایده مدیکندن بورالره رودنده سهل المنال اولان یرلرده کی اهلینک سلاحلری طوپلایوب انلری تحت القهر ولانمغه باشلامش اولدیغندن هر طرفک کم الماز سرکشانی طاغلره چیقمله کاور لاغنده مصر لوره قارشو ایجه بر قوت پیدا اولمشیدی .

ابراهيم پاشا ایسه بیلان و پیاس و مرعش سنجاقلرینی ضبط ایلدکدن صکره آوج اولاشلیلر حال بداوتده بولنه رق و ذروء جبلک اشقیا یوهسی اولسنی جائز و ره مدیکی جهته بر بیوک فرقه عسکریه و بر جوق بطاریالر ایله چرچیلی ناحیه سندن یقوب اولاشلی ناحیه لرندن یارپوز موقعنده اردوسنی قورمش ایدی . (مؤخر قورت اسماعیل پاشا فرقه اصلاحیه قوماندانی ایکر یاربوزده ابراهيم

پاشانك چادرىنى قوردىنى يردە بر قىشلە بنا ايتمشدر و يارپوز حالا جبل برکت يعنى کاور طاغى متصرفلغىنك مرکزيدر)

ابراهيم پاشا يارپوز اردو کاهندن على بکر اوغلى اوزرينه سوق عسکر ايتدکده ديگر اولاشلى اغلارى وجبلده مجتمع اولان فرارى وفدايىلر هپ على بکر اوغلىنك ياتنه طوپلاندرق مدافعه يه قيام ايتمشلر ايدى . حالبوکه بويله صارپ طاغلرده آغى اردو ايله حرکت اولته ماز و عساكر نظاميه مناوره ايدەمز على الخصوص عساكر مصرىه ايله برايش کوريله مز اولديغندن عساكر مصرىه بر آز ايلر ولدکدن صکره طاغلير انلرک خط رجعتلرني کسوب صاغدن صولدن اورمعه باشلانجه عساكر مصرىه حال مخاطره يه دوشمکه ابراهيم پاشا خيلى آقچه وجبخانه کچي عطيه وهديهلر ويردرک على بکر اوغلى ايله تارکه بولنده باريشوب رجعت ايله باقە يي قورتارمشيدى . مصرلرلر اورالردن چکلدکدن صکره مصدق بک پياسده استقرار بولمش وعهدەسنه رتبه ميرميرانى توجيه بيورلمشدر .

مؤخر قبرىلى محمد پاشا عربستان اردوسى مشيرى ايکن چتال باش مصطفى پاشا قوماندە سيله کاور طاغى اوزرينه سوق ايتمش اولدينى فرقه عسکرىه دخى عساكر مصرىه نك چيقدىنى يولدن حرکت ايليوب هنوز يارپوزه وارمىدن بوزيله رق برچوق ضابطلر اولاشلى اشقياسى انه اسير دوشمکه كجوك على اوغلى سالف الذکر مصدق پاشا پياس طرفندن كلوب انلرى تخلص ايله مصطفى پاشايه تسليم ايتمشيدى . ايشته اولوقتدن فرقه اصلاحيه نك اول حوالى يه وصولنه دك اون بش اون آلتى سنه ظرفنده عميق اوه سندن مرعش جهته كيدن جاده بتون بتون مسدود قالمشدر .

کاور طاغىنك جهان نهرندن اولاشلى طاغلرينه قدر اولان قطعە سى بولانيق قضاسى اولوب ايچه معمور قريه لرى واردر و مرعش سنجاغنه تابعدر . انجق غربا چقور اومه و جنوبا اولاشلى طاغلرينه متصل اولوب جانب شرقينسك بر اوجنده دخى کنار ناحيه لرى دنيلن کرد ناحيه لري بولنديغندن تماميله انضباط التنده دکل ايدى . بو کنار ناحيه لرى بولانيق حدودندن بدأ ايله جنوبه طوغرى صره سيله ديزلمش . و کاور طاغىنك جانب شرقينسندە كى اتکلرنده واقع واديلر ايچنه صوقلمش قراى . مەتفرقه درکه اكيئتيلي و کرد باغچه سى و خان اغرى و جرجيلي و کرکوتلى ناحيه ليردر .

یونلرک اهاالیسی هپ کرد اولوب کرجه تکلم ایدرلر قومیت حسیله اوزمان کرد طاغنده تغلب ایدن حاجی عمر اوغلی دلی خلیله تابع ایدیلر . کاور طاغنک بوکنار ناحیه لرندن ماعداسنک اهاالیسی هپ ترک اولوب ایچلرنده پک آز ارمی واردر .

کاور طاغنک جانب شرقیسنده و سالف الذکر کنار ناحیه لرندن کر کوتلی نام ناحیه نک اتصالده صره سیله اکبازوتیک و حاجیلر ناحیه لری واردر . اولاشیلیدن قاپولی نام بریکوک اویماق تیک ناحیه سنه مضاف اولوب یازین تیکلیلر یا یلامق اوزره قاپولی یا یلاسنه چیقارلر .

حاجیلر ناحیه سی عمیق اوه سی و بیلان قضاسی ایله هم حدوددر . بونا حیه تابع اولان قره ققیلی عشیرتی زروئه جبلده متوطن واولاشیلرکی وحتی وسر کشددرلر . بو اوج ناحیه ده چوبان اوغللرندن متشعب یرولو تورک بکلری حکومت ایدرلردی . اوچی ده مرعش سنجاغنه مضاف ایسه ده ارمیه ذکر اولنان عاصی کرد ناحیه لری کیرمش اولدیقندن بونواحی ثلثیه مرعش ضبطه لری سر بستجه کیدوب کله مزلردی . بناء علیه بونلرده مرعش متصرفنک امری جاری دکل ایدی .

بر اراق مرعش متصرفلغی طرفندن تیک بکی محمد بک مدیر نصب اولنش ایسه ده بونا حیه لرک اک بیوک اولان حاجیلر ناحیه سی بکی پاشو بک اکا مطاوعت ایلیوب محمد بک ایسه اکباز بکلرینی اله المش اولدیقندن پاشو بک ایله محاربه یه قیام ایتمشیدی . بناء علیه حاجیلر اهاالیسی مرعش جهتنه مرور ایده مدکلری کی محمد بکک آدملری ده عمیق اوه سنه کیده مزلردی .

کرد طاغنده سالف الذکر دلی خلیل متغلب و متحکم اولوب کلیس قصبه سنه قدر اولان کویلر هپ انک زیر حکمنده ایدی . وکلیس قصبه سنده دخی انک نفوذی جاری اوله رق دیلیدیکنی حبس ایتدیرر وایستدیکنی حبسدن صالیویر ایدی . وکرد طاغنک مرعش جهتندن واقع کفر دیز ناحیه سی مرعشه مضاف ایسه ده دلی خلیل کفر دیز اغارینه غلبه آیدرک اوراده دخی احکامنی یورتمکده ایدی .

بروجه بالا دلی خلیله تابع وکاور طاغنک جانب شرقیسنده واقع کنار ناحیه لرندن چرچیلی نام کرد ناحیه سی ایسه کاور طاغنک برواسع وادیسی ایچنه کیرمش بر موقع منیع اولدینی حالد حیادید واشقیایتاغی واماوان مغصوبه و مسروقنه نک بازارکاهی

اولوب اطنه طرفندن غصب و سرقت اولنان شیر بوراده صاتیلوب کلیس و عینتاب طرفلرینه کوتوریلور و اوطرفدن النان شیر کذلک بوراده صاتلهرق اطنه جهتنه آشوریلورایدی و چرچیلینک سواری حیدودلری اره صره عینتاب و مرعش جاده سنه بيله تعرض ایدرک ابنای سبيله ایصال خسار ایدرلردی .

الحاصل پیاسدن کلیسه و بیلانندن مرعشه قدر اولان یرلر هپ حال عصیان و اختلالده ایدی. اولاشلی اشقیاسی ایسه حیدودلنی کندولرینه مدار تعیش بیلوب پیاس جهتنه اینهرك ابنای سبیلی صویارلردی . باب عالیجه اورالرك حقایق احوالی لایقيله معلوم اولموب انجق پیاس جاده سی طریق حج اولدیقتدن اورایه نظر اهمیتله باقیلور و صره هایون اطنه دن بیک قدر اتلو ایله بیلانه کوندریلور ایدی .

مع ذلك قریب العهدده کاورطانی اشقیاسی پیاسک بروطرفنده چورناز کوریرسی موقعنده صره هایونی اخذ و غصب الیمشر ایدی . بناء علیه فؤاد پاشا اسکداردن شامه قدر اولان قره یولنی ترك ایله صره هایونی بحرا بیروته واندن شامه کوندرمکی اصول اتخاذ ایتمشیدی .

برایکی سنه اول قبولی پاشا تحقیق مأموریتيله حلبه کیدوب کلدکده المش اولدینی معلومات ناقصه کوره بوفناقلر هپ مصدق پاشانک باشی التنده در او اگر پیاسدن قالدیریلور ایسه پیاس جاده سنده امنیت تامه حصوله کیر و پیاس سنجانی اله کچمش اولور دیو تقریر ایش ایسه ده اول وقتک حکمنجه فؤاد پاشا بر پیاس مسئله سی چیقارمقدن صاقیوردی . قبولی پاشا ایسه بو افاداتی تکرار ایتمکده اولدیقتدن نهایته الامر اطنه دن بیلانه کیدیور دیو سوق اولنان طابور پیاسه واردقده مصدق پاشا عساکر شاهانه اکرام قیدینه دوشوب ضابطان عسکریه بی دخی کندی قوناغنه مسافر ایتمش . قوماندان ایسه یدنده کی تعلیمات خفیه موجبنه هان مصدق پاشایی واولاد و عیالنی طوتوب در سعادته کوندردی .

لکن مصدق پاشانک بیوک اوغلی دده بک طاعه فرار و علی بکر اوغلی علی غایه دخالت ایله عصیان قیام واره صره برکروه اشقیایله اشاغه اینهرك اطرافه صارقندیلق ایدر اولدی . اولاشلی اشقیاسی ایسه بو حال اختلالی فرصت اتخاذ ایله سواحله و حقور اوهیه اینهرك حیدودلغه قویلدیلر . بو جهته پیاس جاده سی بتون تون مسدود اولدی . پیاسده کی طابور دخی محصور کی برحاله قالدی . و کاورطانی

اشقیاسی اسکندروندن بیلانه واورادن حلب جهتنه کیدن یوللره قدر تعرض ایدر اولدیلر . مصدق پاشا صانکه کاورطاغی اشقیاسنک اوکنده بر پرده ایمش که او قالدیرلدینی کبی اولاشلی اشقیاسی میداننه چیقوب هر طرفه ایصال شروشور ایدر اولدیلر . قبولی پاشا تحقیقاتنک یا کلش اولدینی باب عالیجه اکلشلدی ایسه ایش بو پرده سهیه کلدکدن صکره ارتق اول حوالینک بر صورت فوق العاده اصلاحی لازم کلدی .

واقدمجه حلب والیسی طرفندن سالف الذکر دلی خلیل بر تقریبه طوزاغه دوشوربله رک اله کچورلمش اولدیغندن ادرنهیه نفی اولنمش ایکن بو ائشاده دلی خلیل دخی ادرنه دن فرار ایله کرد طاغنه کیدوب سرکشلکنی آترمش اولدینی جهتنه کاور طاغنک جهت شرقیه سنده کی عصیان واختلالک دوبالا اولدیغنه مبنی حلبدن فریاد واستمداد اولنقده ایدی .

بوصرمده کاورطاغی اغلرندن بعضیلرینک اجانب ایله اختلاط ومخابریه باشلامش اولدقلری دخی خبر الندی .

بناء علی ذلک بر منوال مشروح فرقه اصلاحیه ایله قوزانه عزیمت اولنقی اوزره ایکن ابتدا کاورطاغی جهتنه کیدیلوب ده اول احوالی اشقیاسی تربیه اولندقدن صکره قوزان اوزرینه حرکت اولنقی امر فرمان بیورلمش ایدی .

فرقه اصلاحیه ایله اسکندرونه عزیمت اولندینی

بالاده عرض اولندینی اوزره دردنجی اردوی همیون مشیری درویش پاشانک تحت قومانده سنده بولنان فرقه اصلاحیه ایله برلکده بش قطعه بکلک واپورلره را کبا (۱۲۸۱) سنه سی اوآخرنده در سعاده حرکت ایله (۱۲۸۲) سنه سی محرمنک غره سنده اطنه ایالتی سواحلنه وارلدی و فرداسی اسکندرون ایسکله سنه چیقدی وهمان موجود معیتمز اولان یدی طابور پیاده وبرالای سواری وطوپلرایله مهماتک واپورلردن اخراجیله اسکندرونه یاریم ساعت مسافده و بیلان جهتنده اردوگاه اتخاذ اولنان موقعه نقل اولنقده اولدینی ائشاده قوللری درویش پاشا ایله برلکده برواپوره را کبا پیاس طرفته کچوب و قرهیه چیقوب پیاس و اطرافنی معاینه ایتدک

وطاغلولر ك ساحل ايله اختلاطلىرى كسيلهرك بوجهندن تضيق اولغلىرى ايچون پياسده بولنان ميرلوا حسن پاشا معيتنده كى طابوريله اوراده ابقا وكندوسنه تعليلات لازمه اعطا اولندقدن صكره اسكندرونه عودت ايله اردوكاهه كيتدك .

اسكندروندن مرعش والىستانه وكليسدن نيكده وقيصريه يه واطنه سواحلندن سيواس ايلالى حدودينه قدر اولان مملكتهر هب اصلاحنه مأمور اولديغىمىز يرلر اولغله بورالرده كى اهالى يه خطابا نشر اولغى اوزره درسعادتده ايكن برياننامه قلمه النمش وطبع اولنمش ايدوكندن اسكندرونه چيقدىغىمىز كون اركان حرييه ضابطانندن اولوب رفاقت عاجزى سرياورى بولنان حسين حسنى افدى لازم كلنلره خطابا يازيلان مكاتيب مخصوصه ومقدار كافي بياننامه نسخه ليله همان قوزانه كوندرلمش وديكر طرفلره دخى نسخ كثيره سى وسائط سائر ايله نشر ايدلش ايدى .

فرداسى بربكلك واپور ايله كريددن برطابوركلوب فرقه اصلاحيه يه ملتحق اولدى . مجديه نام فرقتين واپور هايون اسكندرون ليمانده اليقونلوب ديكر بش قطعه بكلك واپورلر اعاده قيلندى .

بروجه بالا نشر اولنان بياننامه لر عفوعومى يى حاوى اولديغى حالده مصدق پاشا زاده دده بكة عفوعوميدن حصه مند اولغى اوزره فرقه اصلاحيه دخالت ايلسى خصوصى اخبار ايچون كندوسنه تحريرات مخصوصه دخى كوندرلمش ايسده اطاعتدن امتناع ايله صوك درجه يه قدر مدافعه قيدنده بولنه جنى جوانى ويروب على بكر اوغلى على اغايه دخيل دوشمش واودخى قبائل وعشارك اصول مرعيه لرى اوزره دخيلنى حايه يه مجبور اولمشدر .

حلب واليسى ثريا واطنه واليسى على رضا پاشا لراسكندرونه كلوب كوروشهرك معلومات محليه ومطالعات مخصوصه لر يى بيان ايله عودت ايلديلر . حلب واليسنك رآي ايشه كرد طاغندن باشلامق واطنه واليسنك رآي طوغرىدن طوغرى يه قوزان اوزرينه وارمق ايدى . حالبوكه اول باول كاور طاغى اشقياسنى تأديب ايلك تعليماتز اقتضاسندن اولديغنه مبنى واپورده ايكن بعض اوامرواركان حرب ايله لى المذاكره پيلاس طرفندن اولاشلى طاغلرينه چيقمق پك مشكل اولديغندن وكليس كيدوبده اورادن كرد طاغى اوزرينه حركت اولنسه چوق طولاشلمش وجوق وقت ضايع

ایدلش اوله جغندن کرد طاغی ایله کاور طاغی ارسنه کوروبده ایکی هیئت عصیانیه بربرندن تفریق اولنق و اولاشلی طاغلرینه حقیقه جق بریول اراتمق اوزره کاور طاغی ایله کرد طاغی آره سنده کی وادی ایله حرکتیه قرار ویرلشیدی . والیردن و سائرندن النان معلومات محلیه بو قرارک تغیری نی موجب اولدی . فقط بو وادیه قلاوزلق ایدم جک و معلومات کافی ویرم جک ادملره محتاج ایدک .

ایشته او صروده ریحانیه بوی بکیسی مرسل زاده مصطفی بک (مؤخر امیر میران اولان مصطفی شوقی پاشا) کلوب حاجیلر ناحیه سی بکی اولان پاشو بکی ده برابر کتوردی . صانکه کاور طاغنک مفتاحی المزه ویردی . چونکه اصل دائرة عصیانیه دخولزده ایلک قوناغمز حاجیلر ناحیه سی اوله جق ایدی و پاشو بکک خصم جانی اولان تیک مدیری قره بکزاده محمد بکه رغما فرقه اصلاحیه حسن خدمت ایلیمه جکی اکلشادی . و محمد بک اسکندرونه کلورکن حاجیلر ناحیه سندن کچمکه مجبور اولوب پاشو بکک ادملری ایسه انی زده بولسلر اعدام ایدم جکلرندن و رودی تأخر ایتدیسه ده او دخی جوق وقت کچمیوب ریحانیه عشیرتی کتخدالرندن برینک تحت حمایه سنده اوله رق حقیقه کلدی . بوجهته تیک واکباز ناحیه لری ده دائرة دخالته کیرمش اولدی . و پاشو بک ایله محمد بک عساکر شاهانه یه ذخیره و سائر تدارک ایتمک اوزره محللرینه اعاده اولندیلر .

او زمان بیلانندن طوغری حبله کیدن عمیق اوه سی جاده سنده امنیت اولمادیغندن بو جاده نک محافظه سیچون مومی الیه مصطفی بکه حلب ایالتندن اللی سواری موظفه خرجی ویرلمکه انک اتلولری پوسته نی کوتوروب کتوررلر و اولجه خبر ویریلورسه بعضی مأمورینی دخی کچیرلر ایدی . ریحانیه اتلولری اولدجه ابنای سبیل بو یولدن کچمیوب بیلانندن بکلر ایله تحت محافظه ده بولنان طریق ایله طولاشه رق انطاکیه یه واورادن حبله کیدرلردی .

فرقه اصطلاحیه بیلانندن عمیق اوه سینه ایندکده صول طرفه دونوب برعشه . متوجها کاور طاغی ایله کرد طاغی ارسنده کی سالف الذکر وادی ایله حرکت ایلیمه جکلندن خط رجعتی محافظه ایچون مصطفی بکه اللی موظفه خرجی دهاویرلدی . و کندوسی فرقه اصلاحیه ده قوللائلق اوزره معیتده الیقونلدی .

ریحانیہ عشرتی اول حوالیدہ و چقور اوہدہ طولاشان کوچہ عشرت ترک اک بیوک اولوب ہب عشرت لرانی بیوک طانورلردی . و کوچہ عشرت لرانی تمامیلہ تحت اطاعت و انضباطدہ دکلر ایسہدہ ریحانیہ بوی بکیلی اولان مرسل زادہ لر بر خاندان قدیم اولوب دولتجہ معروف ذاتلر اولانلہ سائرہ نسبتلہ کندولرینہ امنیت اولنوردی . مصطفی بک دہ طوغریسی فرقہ اصلاحیہدہ دولتہ کوزل خدمت ایلتشدر . فرقہ اصلاحیہ ایچون مقدمجہ انطاکیہ طرفندن مکاری حیواناتی ترتیب اولنمشیدی . اول حوالی اہالیسی ایسہ کاور طاغی اشقیاسندن بزمش اوصانمش اولدقلرندن خدمت مفتخرہ اولق اوزرہ انطاکیہ وجوہ معتبرانی طرفندن یوز رأس و بیلان قصبہسی اہالیسی طرفندن اوتوز رأس نقلیہ حیواناتی کوندرلدیکی صرہدہ ریحانیہ اغاری طرفندن دخی یکرمی بش رأس حیوان کلدی .

چندروز کندیمزہ جکی دوزن ویرلدکن صکرہ بیلان قصبہسنہ چیقلدی . و کاور طاغی بک صارپ اولدیغندن عسکرک قوندورہلری و چانطہلری بیلانندہ براغلوب قوندورہ یرینہ چاریق و چانطہ یرینہ روم ایلی اصولی اوزرہ طغارجیق یاپدیرلدی . بعدہ عمیق اوہسنہ انیلوب و کاور طاغی صول طرفزہ الثوب طاغہ موازی اولہرق حرکت ایلہ حاجیلر ناحیہسی حدودینہ وارلدی و اورادہ کرد طاغی جہتندہ برلجا اولوب حاجیلر ناحیہسیلہ بولجا ارہسندہ واقع قارغیلی نام موقعدہ اردو قوردی .

بیانندن حاجیلر ناحیہسنہ قدر اون ساعت مقداری مسافہ ہب آچیق محللر اولہرق ریحانیہ عشرت تنک جولانکاهی اولدینی جہتلہ خط رجعتنر امین ایدی . اما قارغیلی موقعی مرعشدن عمیق اوہسنہ کلن طریقک ممری و عمیق اوہسنہ چیقیلہ جق یری اولدینی حالہ صارپ بردربند اولدیغندن صورت مخصوصدہ محافظہسی لازم کلدیکنہ مبنی بورادہ بر قریہ تشکیکنہ قرار ویرلدی و همان حاجیلر ناحیہسندن بورایہ اوتوز خانہ ایندیریلہرک اسکانلری ایچون باشو بکاسر اولندی . اودخی مدت قلیلہ ظرفندہ اورادہ اردو کوی نامیلہ بر قریہ تشکیل ایتشدر .

قارغیلی موقعندن حرکت ایلہ اوج ساعت ایلرودہ وتیک پیشکاهندہ واقع ایجہ صو موقعندہ اردو قورولدی . حاجیلر وتیک و اکباز ناحیہلری بکلی و اغاری کلوب عرض مطاوعت ایلدیلر . (مابعدی وار)